

**УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
СЕНАТ УНИВЕРЗИТЕТА**

**КОДЕКС ПРОФЕСИОНАЛНЕ ЕТИКЕ
УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ**

Бања Лука, септембар 2022. године

На основу члана 54. и 119. став (4) Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 67/2020) и члана 34. Статута Универзитета у Бањој Луци, Сенат Универзитета у Бањој Луци, на 85. сједници одржаној 29.09.2022. године, д о н о с и

КОДЕКС ПРОФЕСИОНАЛНЕ ЕТИКЕ УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Циљ доношења

Члан 1.

Кодексом професионалне етике Универзитета у Бањој Луци (у даљем тексту: Кодекс) се утврђују морална начела и начела професионалне етике у наставном, умјетничком и научноистраживачком раду, у циљу заштите достојанства професије, унапређења моралних вриједности и подизања свијести о одговорности свих чланова академске заједнице Универзитета у Бањој Луци (у даљем тексту: Универзитет).

Примјена Кодекса

Члан 2.

(1) Кодекс се примјењује у професионалном и јавном дјеловању свих чланова академске заједнице Универзитета, и то: наставног, научноистраживачког и умјетничког особља, студената и административног особља Универзитета.

(2) Начела Кодекса примјењују се на одговарајући начин и на друга лица која нису чланови академске заједнице Универзитета, али учествују у раду и дјеловању Универзитета, под условом да се понашање и дјеловање тих лица може директно повезати са Универзитетом.

(3) Органи и тијела Универзитета и његових чланица обавезни су, у оквиру својих надлежности, да се старају о остваривању и унапређењу етичких стандарда на Универзитету, у складу са Кодексом, те да обезбиједи услове неопходне за упознавање чланова академске заједнице са свим правилима која се тичу њихових права и обавеза.

Члан 3.

Сви изрази употребљени у овом Кодексу за означавање мушког или женског рода подразумијевају оба рода.

Члан 4.

Поступци прописани овим Кодексом не могу представљати замјену за грађанске, кривичне, управне, дисциплинске и друге поступке који су уређени законима и општим актима Универзитета.

Садржај Кодекса

Члан 5.

Кодекс чини седам тематских цјелина:

- 1) Основна начела у односу на морално прихватљиво и морално неприхватљиво понашање на Универзитету (Поглавље II)
- 2) Етичка правила у наставном, научноистраживачком и умјетничком раду на Универзитету (Поглавље III)
- 3) Органи и тијела за спровођење Кодекса на Универзитету (Поглавље IV)
- 4) Поступак пред Етичким комитетом (Поглавље V)
- 5) Мјере за повреду Кодекса (Поглавље VI)
- 6) Евиденција о изреченим мјерама (Поглавље VII)
- 7) Прелазне и завршне одредбе (Поглавље VIII)

II. ОСНОВНА НАЧЕЛА У ОДНОСУ НА МОРАЛНО ПРИХВАТЉИВО И МОРАЛНО НЕПРИХВАТЉИВО ПОНАШАЊЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ

II.1. НАЧЕЛА МОРАЛНО ПРИХВАТЉИВОГ ПОНАШАЊА

Начело академске слободe

Члан 6.

(1) Чланови академске заједнице Универзитета уживају слободу да испитују и тестирају знања и нуде нове идеје и мишљења, траже и бране истину у свом раду, подстичу слободан и одговоран приступ учењу и исказивању стеченог знања, а да се тиме не излажу опасности од губитка запослења, или било којег другог Уставом и законом загарантованог права.

(2) Универзитет ће подржавати и подстицати слободу мишљења и изражавања свих чланова академске заједнице Универзитета, као своју основну вриједност.

Начело аутономије научноистраживачког, наставног и умјетничког рада

Члан 7.

(1) Чланови академске заједнице Универзитета слободни су у испитивању и критичком односу према научним, умјетничким и друштвеним вриједностима.

(2) Чланови академске заједнице имају право на несметан професионални развој и усавршавање у складу с личним плановима и могућностима, у мјери у којој се не нарушава исто право другом члану академске заједнице.

(3) Чланови академске заједнице имају право заштите од сваког облика ограничавања или ускраћивања права на академску слободу, у границама њихових дужности и права утврђених законом и општим актима Универзитета и у складу са прописима и циљевима Универзитета.

Начело заштите угледа Универзитета

Члан 8.

Чланови академске заједнице обавезни су да, водећи рачуна о општим интересима друштва, чувају интегритет Универзитета и да раде савјесно, одговорно и посвећено, према свом знању и тренутним могућностима.

Начело поштовања интегритета и достојанства личности

Члан 9.

Сви чланови академске заједнице морају бити поштовани и уважавани као личности у складу са загарантованим уставним и законским правима на живот, слободу, приватност, достојанство и интегритет.

Начело једнакости и праведности

Члан 10.

(1) Сваки члан академске заједнице Универзитета треба да се понаша у складу с принципом једнакости и праведности, на начин који искључује сваку дискриминацију, злостављање, узнемиравање или искориштавање.

(2) Универзитет је обавезан обезбиједити једнаке услове за све чланове академске заједнице, који се односе на извршавање професионалних обавеза, исказивање интелектуалних способности и напредовање у академској каријери.

Начело академске честитости

Члан 11.

Академска честитост чланова академске заједнице Универзитета заснива се на самосталности и оригиналности у научном, умјетничком и наставном раду, односно

спровођењу оригиналних научних истраживања, представљању властитих резултата и строгом поштовању туђих ауторских права.

Начело професионалности

Члан 12.

(1) Чланови академске заједнице обавезни су да своје обавезе према студентима, колегама и запосленима на Универзитету извршавају одговорно, савјесно и професионално, придржавајући се начела објективности, непристрасности, дијалога и толеранције.

(2) Чланови академске заједнице имају обавезу да се стално стручно усавршавају у оквиру изабране професионалне области, поштујући критеријуме стручности, квалитета и компетенције.

Начело поштовања правних прописа и поступака

Члан 13.

(1) Чланови академске заједнице су обавезни да поштују све правне прописе и правне поступке који се односе на њихове обавезе као чланове академске заједнице.

(2) Универзитет је обавезан да обезбиједи услове неопходне за упознавање свих чланова академске заједнице са свим релевантним правилима која се тичу њихових обавеза.

(3) У случају када постоји неслагање у вези са примјеном одредаба и начела из овог Кодекса, чланови академске заједнице обавезни су спорна питања најприје ријешити у оквиру чланице Универзитета у којој је до повреде дошло или код надлежних тијела Универзитета, а у складу с одредбама Поглавља IV овог Кодекса.

(4) Обраћање другим институцијама изван Универзитета треба настојати ограничити само на случајеве у којима је то примјерено и нужно.

II.2. МОРАЛНО НЕПРИХВАТЉИВО ПОНАШАЊЕ

Дискриминација

Члан 14.

(1) Недозвољен и неприхватљив је сваки облик директне или индиректне дискриминације на Универзитету, који се заснива на етничкој и националној припадности, раси, полу и полној оријентацији, вјероисповијести, друштвеном поријеклу, политичком или другом увјерењу, имовинском стању, породичном или брачном статусу, здравственом стању, трудноћи, старости, инвалидности и слично.

(2) Искључиви критеријуми вредновања и напредовања чланова академске заједнице могу бити стручност, способност и професионалне заслуге, као и оспособљеност и резултати у обављању одређене врсте дјелатности, послова и задатака.

Узнемиравање

Члан 15.

(1) Забрањена је свака врста узнемиравања међу члановима академске заједнице Универзитета, нарочито када се заснива на злоупотреби положаја институционалне или хијерархијске надређености.

(2) Узнемиравањем се сматра свако непримјерено понашање према другом лицу које има за циљ повреду личног достојанства и ометање у обављању радних задатака. Узнемиравањем се нарочито сматра сваки чин, појединачан или понављан, вербални, невербални или физички, који ствара или доприноси стварању непријатног и непријатељског радног окружења и амбијента у којем лице борави и ради.

(3) Неприхватљиво је свако полно узнемиравање, као специфичан облик узнемиравања, које се манифестује као упућивање нежељених и непримјерених приједлога и опаски сексуалне природе, ругање и исмијавање, физичко напастовање, излагање сексуално увредљивог и узнемирујућег материјала, те захтијевање сексуалних услуга у замјену за предузимање или непредузимање одређених радњи.

Злоупотреба права и неодговорно понашање

Члан 16.

(1) Недопуштен је сваки вид неодговорног понашања чланова академске заједнице, као што је: нередовно обављање радних задатака; несавјесно управљање пословима, ресурсима и имовином Универзитета и онемогућавање или отежавање њиховог коришћења од стране других чланова; употреба имовине Универзитета за приватне, комерцијалне, политичке, вјерске и друге вануниверзитетске сврхе без посебног одобрења, у складу са законом; коришћење имена, знака и обиљежја Универзитета за приватне комерцијалне или некомерцијалне сврхе.

(2) Сви чланови академске заједнице треба да буду објективни у свом раду и односу према колегама и не смију допустити да предрасуде било које врсте утичу на њихову објективност у академским, истраживачким, административним, пословним и управљачким дјелатностима.

III. ЕТИЧКА ПРАВИЛА У НАСТАВНОМ, НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОМ И УМЈЕТНИЧКОМ РАДУ НА УНИВЕРЗИТЕТУ

Професионалне дужности академског особља

Члан 17.

(1) Наставници, сарадници и истраживачи Универзитета обавезни су да:

- 1) теже постизању и преношењу високог нивоа научних сазнања из своје научне области;
- 2) обезбиједите тачност, релевантност, репрезентативност садржаја предмета и примјерену позицију предмета унутар студијског програма;
- 3) настоје да студенти што ефикасније постигну циљеве предмета и исходе учења, дефинисане студијским програмом;
- 4) понуде свим студентима начелно исте могућности за стицање знања и студентске праксе;
- 5) доприносе интелектуалном развоју студената у оквиру образовне и научне области у којој се настава изводи, те избјегавају све активности које би могле омести тај развој;
- 6) обезбиједите отвореност и јавност испита, као и објективност оцјењивања;
- 7) вреднују рад сваког студената отворено, праведно, објективно и благовремено;
- 8) поштују образовне циљеве, стратегије и стандарде Универзитета;
- 9) уздрже се од сваког условљавања приступања испиту, условима који нису дефинисани у одредбама правила студирања, наставнога плана и студијског програма, а нарочито од наметања услова који наставнику или сараднику доносе личну финансијску или другу корист;
- 10) узимају у обзир мишљење и оцјене студената о квалитету наставе.

(2) Чланови академске заједнице обавезни су да своје професионалне обавезе и универзитетске дужности обављају у складу са законом и непристрасно.

(3) Чланови академске заједнице обавезни су да избјегавају ситуације које за последицу могу имати: кршење објективности и непристраности, посебно између чланова заједнице који су у узајамном хијерархијском односу, односно које укључују оцјењивање туђег рада и достигнућа; одлучивање о статусу лица која су хијерархијски подређена, њиховом професионалном напредовању, погодностима, награђивању или кажњавању.

Неприхватљиве праксе у настави

Члан 18.

(1) Студенти Универзитета су обавезни да се уздрже од преписивања и употребе недозвољених средстава приликом испуњавања предиспитних обавеза и полагања испита.

(2) Преписивањем се сматра и недозвољено примање и давање помоћи, а које има за циљ недопуштени утицај на тачност оцјењивања на испитима, као и у другим облицима вредновања рада чланова академске заједнице Универзитета.

(3) У случају да чланови академске заједнице обављају наставу или праксу у којој учествују дјеца, малолетна или немоћна лица, обавезни су да са њима поступају уз уважавање правних и етичких стандарда. Није дозвољено присвајање резултата рада дјеце и малолетних лица (цртежи, писани састави или друге сличне форме), или њихово коришћење ван редовног програма наставе без одговарајућег обавјештавања родитеља или старалаца и без изричитог пристанка малолетног лица или његовог законског заступника.

Коришћење људи и животиња у научном истраживању и умјетничком раду

Члан 19.

(1) Није дозвољено истраживање које може да проузрокује недопустиви ризик или физичко и психичко повређивање учесника истраживања, као ни подржавање, подстицање или прикривање таквог истраживања које спроводе други чланови академске заједнице. Физички интегритет, права и достојанство свих лица која учествују као испитаници или учесници у научном истраживању и умјетничком раду морају да буду на одговарајући начин заштићени.

(2) У научним истраживањима и умјетничком раду поштује се принцип свјесног пристанка, а на основу претходне обавијештености учесника о њиховим правима, природи и циљевима истраживања, као и начину њиховог учешћа. Чин пристанка се формализује давањем писмене сагласности учесника или његовог законског заступника.

(3) Истраживачи су у обавези да штите приватност и анонимност учесника, као и повјерљивост података.

(4) Ако у активностима из става 2. ово члана учествују дјеца и малолетна лица, мора се обезбиједити поштовање њихових права у складу са релевантним правним и етичким стандардима.

(5) Са животињама које се користе у експерименталне сврхе поступа се у складу са релевантним правним, етичким и стручним стандардима.

Измишљање и кривотворење резултата, лажно ауторство, плагирање и аутоплагирање

Члан 20.

(1) У наставном, научноистраживачком и умјетничком раду није дозвољено измишљање и кривотворење резултата, лажно ауторство, плагирање и аутоплагирање.

(2) Забрана из става 1. овог члана се односи на све писане радове наставног и научног особља и студената Универзитета (семинарски рад, дипломски или завршни рад, специјалистички рад, мастер рад, магистарски рад, докторска дисертација, рад у часопису, уџбеник, монографија, поглавља у зборницима и слично), као и несавјесно и неодговорно приказивање чињеница у извјештајима о наставном и научноистраживачком раду.

Измишљање и кривотворење резултата

Члан 21.

(1) Измишљање и кривотворење резултата представљају намјерне активности које су супротне начелима научноистраживачког рада и научне части, а којима се манипулише објектом, опремом или процесом истраживања, са циљем да резултати научног истраживања буду намјерно подешени или тенденциозно протумачени, као и намјерно представљање, ширење и објављивање наводних резултата научноистраживачког рада упркос свијести о томе да научни рад и истраживање на које се позива у стварности није било спроведено.

(2) Посебан облик измишљања и кривотворења резултата представља несавјесно и нетачно приказивање чињеница у извјештајима о реализованом наставном и научноистраживачком раду.

Лажно ауторство и дописивање коаутора

Члан 22.

(1) Лажно ауторство и „дописивање коаутора“ рада представља навођење лица као аутора и/или коаутора, а које није учествовало у изради рада или публикације.

(2) Чланови академске заједнице обавезни су да као ауторе/коауторе рада или публикације наводе само она лица која су у процесу настајања рада или публикације дали свој интелектуални допринос.

Плагирање

Члан 23.

(1) Сваки облик плагирања туђих радова или идеја представља кршење овог Кодекса.

(2) Чланови академске заједнице који учествују у наставном, научноистраживачком и умјетничком раду, гарантују за изворност објављених научних радова и умјетничких дјела које објављују, те тачност и поштење у приказивању и навођењу информација о поријеклу идеја и навода којима су се у раду користили.

(3) Плагирање је представљање туђих идеја или туђег рада, у цјелини или дијеловима, без навођења изворног ауторства или изворника, односно противзаконито присвајање туђих интелектуалних творевина и научних резултата и њихово приказивање као својих, као и:

- 1) дословно преузимање текста другог аутора, односно копирање из електронских или штампаних извора, у дијеловима или цјелости, без навођења имена аутора и извора из којег је текст преузет, као и без јасног обиљежавања преузетог дијела;
- 2) препричавање или сажимање текста другог аутора из електронских или штампаних извора, у дијеловима или цјелости, без одговарајућег навођења имена аутора и извора из којег је текст преузет, као и без јасног обиљежавања препричаног дијела;
- 3) представљање идеја других аутора као својих, без одговарајућег навођења имена аутора, односно извора из кога је текст преузет.

(4) Чланови академске заједнице који учествују у наставном, научноистраживачком и умјетничком раду, гарантују за изворност објављених научних радова и умјетничких дјела које објављују, те тачност и поштење у приказивању и навођењу информација о поријеклу идеја и навода којима су се у раду користили.

Аутоплагирање

Члан 24.

(1) Аутоплагирање је поновно објављивање свог раније објављеног рада или свјесно представљање раније објављеног и за другу сврху искоришћеног рада као новог и оригиналног.

(2) Аутор рада је обавезан да код прераде изворног рада наведе да се ради о раније објављеном раду.

Заштита ауторских права и права интелектуалне својине

Члан 25.

(1) Чланови академске заједнице Универзитета предузимају мјере и активности у сврху унапређивања и промовисања поштовања ауторских права и права интелектуалне својине.

(2) Универзитет је обавезан да штити ауторска права и права интелектуалне својине свих чланова академске заједнице, те да својим актима уреди ову област.

(3) Приликом избора/реизбора у академска, научна и истраживачка звања, кандидати су обавезни да предају својеручно потписану изјаву о изворности којом потврђују да је сваки њихов рад и достигнуће на које се позивају изворни резултат њиховог интелектуалног рада и да тај рад не садржи никакве изворе, осим оних који су наведени у раду.

(4) Чланови академске заједнице приликом званичне предаје својих научних и стручних радова обавезни су да предају својеручно потписану изјаву о изворности.

Измишљање и преправљање препорука

Члан 26.

Измишљање и преправљање препорука, као и лажно представљање академских достигнућа, представља кршење овог Кодекса.

Примање поклона и других добара и услуга

Члан 27.

Чланови академске заједнице не смију да траже или примају поклоне или услуге за себе или за друга лица, нити да подстрекавају на овакве радње, уколико постоји оправдана претпоставка да ће тиме бити извршен директан или индиректан утицај на њихову објективност и испуњавање професионалних обавеза.

Корупција

Члан 28.

Чланови академске заједнице су обавезни да утичу на сузбијање сваког облика корупције и противзаконитих радњи на Универзитету, те да пријаве сваки такав случај, у складу са законом.

Сукоб интереса и непотизам

Члан 29.

(1) Чланови академске заједнице обавезни су да избјегавају сукоб интереса.

(2) Сукоб интереса је ситуација у којој приватни интерес члана академске заједнице Универзитета или приватни интерес са њим повезаног лица утиче, или може да утиче на законито и непристрасно обављање његове професионалне дужности и универзитетских обавеза, као и заштиту јавног интереса (нпр. финансијски интерес, породични однос, кумство, блиско пријатељство, интимна веза, и слично).

(3) Повезано лице је лице које се са чланом академске заједнице налази у посебном односу, заснованом на: браку или ванбрачној заједници; крвном сродству у правој линији без обзира на степен сродства, односно у побочној линији закључно са трећим степеном сродства; тазбинском сродству закључно са трећим степеном сродства; усвојењу; односу кумства, блиског пријатељства или интимне везе; као и сва друга лица која се, према датим околностима, могу сматрати интересно повезаним са чланом академске заједнице Универзитета.

(4) Чланови академске заједнице не смију радњама у оквиру обављања својих професионалних дужности стављати своје сроднике из претходног става овог члана у повлашћен положај у односу на друга лица.

Вануниверзитетски послови и дјелатности чланова академске заједнице

Члан 30.

(1) Чланови академске заједнице Универзитета не могу обављати ниједан вануниверзитетски посао или дјелатност која је у супротности са њиховим професионалним дужностима на Универзитету, која утиче на њихов интегритет и објективност, или утиче на пословање и законит рад Универзитета.

(2) При обављању вануниверзитетских послова и дјелатности, чланови академске заједнице обавезни су да се придржавају закона и општих аката Универзитета којима су регулисана њихова права и обавезе у том смислу.

Отвореност и повјерљивост

Члан 31.

(1) Универзитет и чланови академске заједнице подупиру и промовишу отвореност у прописима и свом дјеловању (испити, упис студената, професионално напредовање, и слично) као једну од темељних вриједности на Универзитету.

(2) Чланови академске заједнице који, на основу свог положаја на Универзитету, располажу подацима са статусом повјерљивости, обавезни су да штите тајност тих података.

(3) Недозвољено је откривање повјерљивих података из става 2. овог члана другим члановима академске заједнице, као и трећем лицима, изузев ако је такво откривање дио уобичајеног обављања посла на Универзитету, односно уколико постоји законски основ или професионална обавеза да се такве информације објаве.

Право и дужност континуираног усавршавања

Члан 32.

Сви чланови академске заједнице имају право и дужност континуираног усавршавања, те унапређења квалитета и нивоа властитог знања и стручности у оквиру изабране области.

Професионално напредовање

Члан 33.

(1) Процјена успјешности остваривања професионалних обавеза и професионалних компетенција члана академске заједнице Универзитета мора да буде објективна, непристрасна и утемељена на унапријед утврђеним и отвореним критеријумима. Сваки члан академске заједнице дужан је да процјене о условима за професионално напредовање других чланова заснива искључиво на критеријумима који су релевантни за вршење професионалних обавеза, односно на показаној стручности, таленту и професионалним заслугама и резултатима.

(2) Недозвољен је сваки облик непосредне или посредне дискриминације у поступку вредновања услова за професионално напредовање, као и у самом поступку напредовања.

(3) Универзитет је дужан да свим члановима академске заједнице обезбиједи једнаке услове за напредовање на основу процјене испуњености професионалних обавеза, те да обезбиједи услове за подмлађивање наставног и научног кадра.

(4) Наставници Универзитета имају обавезу да се брину о стварању подмлатка научне и наставне заједнице и да подстичу напредовање и осамостаљивање млађих чланова академске заједнице Универзитета.

(5) Наставници Универзитета су обавезни да, као чланови комисија за писање извјештаја за избор у академско звање, извјештаја о урађеним завршним радовима, извјештаја о приједлогу теме докторске дисертације и извјештаја о урађеној докторској дисертацији, професионално и објективно оцијене све пријављене кандидате на јавни конкурс за избор академског особља, односно кандидата за израду теме докторске дисертације, преузимајући при томе пуну одговорност за тачност података унесених у извјештај. Осим тога, наставници Универзитета су обавезни да у наведеним поступцима поштују одредбе важећих законских и подзаконских аката, као и интерних аката Универзитета.

Јавно иступање

Члан 34.

(1) Универзитет је свјестан своје друштвене одговорности и подржава право чланова академске заједнице на јавно иступање и слободу изражавања, што укључује наступе пред публиком, иступе у средствима јавног информисања, изражавање ставова у новинама, књигама и часописима, друштвеним мрежама, као и друге облике дјеловања за добробит заједнице.

(2) Чланови академске заједнице Универзитета не смију да посредно или непосредно забрањују, ометају, ограничавају или било чиме условљавају јавне наступе других чланова академске заједнице, односно слободу изражавања на тим наступима.

(3) Чланови академске заједнице Универзитета који су овлаштени и који јавно наступају у име Универзитета, обавезни су да у јавности износе ставове Универзитета у складу с највишим етичким и професионалним стандардима, као и да износе објективне, тачне и провјерене чињенице, и не смију својим изјавама наносити штету Универзитету.

(4) Приликом јавног наступања у име Универзитета и у својству чланова академске заједнице Универзитета, чланови академске заједнице обавезни су да испред назива чланице Универзитета обавезно наведу и пуни назив институције: „Универзитет у Бањој Луци“.

IV. ОРГАНИ И ТИЈЕЛА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ КОДЕКСА НА УНИВЕРЗИТЕТУ

Органи и тијела за спровођење Кодекса

Члан 35.

(1) Сви органи Универзитета и чланица Универзитета обавезни су у оквиру своје надлежности да се старају о спровођењу Кодекса и унапређења етичких стандарда на Универзитету.

(2) У поступку утврђивања повреда Кодекса и развоја етичких стандарда, у смислу става 1. овог члана, учествују декан/директор чланице Универзитета, научно-наставна/умјетничко-научно-наставно/научно вијеће чланице Универзитета (у даљем тексту: вијеће), Сенат Универзитета и Комитет за етичка питања Универзитета у Бањој Луци (у даљем тексту: Етички комитет).

Етички комитет Универзитета у Бањој Луци

Члан 36.

(1) Чланове Етичког комитета именује Сенат Универзитета, на приједлог ректора Универзитета.

(2) Етички комитет има девет чланова, од којих су шест из реда наставника и то по један из сваке научне области, два члана - представника Студентског парламента Универзитета у Бањој Луци, и једног члан из реда административног особља.

(3) Мандат чланова Етичког комитета траје четири године и они могу бити поново именовани.

(4) Мандат чланова Етичког комитета из реда студената траје годину дана.

(5) Етички комитет одлучује већином гласова укупног броја чланова.

(6) Рад Етичког комитета је јаван, осим ако Етички комитет утврди да постоје оправдани разлози за искључење јавности.

(7) Етичким комитетом руководи предсједник Етичког комитета. У случају његове одсутности или спријечености да привремено обавља своју дужност, замјењује га замјеник предсједника.

(8) Предсједника и замјеника предсједника бирају чланови Етичког комитета на својој првој сједници.

Надлежност Етичког комитета

Члан 37.

Етички комитет је надлежан да:

- 1) одлучује по захтјевима из члана 39. став 1. овог Кодекса и даје мишљење о усклађености одређеног понашања или дјеловања члана академске заједнице Универзитета са одредбама Кодекса професионалне етике Универзитета у Бањој Луци;
- 2) прати развој етичких стандарда у земљи и иностранству;
- 3) одржава контакте са сличним тијелима других високошколских установа;
- 4) предлаже Сенату Универзитета измјене и допуне Кодекса;
- 5) подноси Сенату Универзитета редовне годишње извјештаје о свом раду;
- 6) иницира и организује јавне расправе и скупове посвећене примјени и унапређењу етичких стандарда у високом образовању;
- 7) обавља и друге послове предвиђене Кодексом и другим општим актима Универзитета.

Сарадња са органима Универзитета и органима чланица Универзитета

Члан 38.

(1) Органи Универзитета и чланица Универзитета, као и сви чланови академске заједнице Универзитета, обавезни су да сарађују са Етичким комитетом, да се одазивају на његове позиве и да му достављају све тражене податке и документе који су важни за одлучивање.

(2) У случају непоштовања обавезе из става 1. овог члана, против одговорног лица, односно члана академске заједнице, може бити покренут поступак за утврђивање повреде овог Кодекса.

(3) Секретаријат Универзитета је дужан да обезбиједи административну и техничку подршку за рад Етичком комитету.

V. ПОСТУПАК ПРЕД ЕТИЧКИМ КОМИТЕТОМ

Захтјев за утврђивање повреде Кодекса

Члан 39.

(1) Поступак пред Етичким комитетом покреће се подношењем захтјева за утврђивање повреде основних етичких начела и етичких правила у наставном, научноистраживачком и умјетничком раду одређених овим Кодексом.

(2) Захтјев може поднијети било који орган Универзитета или чланице Универзитета, запослени или студент, када основано сумња да је дошло до повреде одредби овог Кодекса.

(3) Захтјев за давање мишљења треба да буде јасно одређен, прецизиран и у њему треба да буду наведене и образложене све околности које указују на постојање конкретне повреде Кодекса, те приложени одговарајући докази.

(4) Захтјев обавезно садржи личне податке и потпис подносиоца захтјева. Подаци о подносиоцу могу бити повјерљиви ако то подносилац тражи.

Неуредан захтјев

Члан 40.

(1) Непотпун и неуредан захтјев вратиће се подносиоцу и одредити рок за отклањање недостатака.

(2) Уколико се у остављеном року не отклоне недостаци, закључком ће се одбацити захтјев.

(3) Захтјев по којем није могуће поступати због ненадлежности одбацује се закључком.

(4) Закључак из става 2. и 3. овог члана доставља се лично подносиоцу захтјева.

(5) Захтјев по којем је већ донесена одлука надлежног органа Универзитета такође ће се одбацити закључком.

Поступак пред Етичким комитетом

Члан 41.

(1) Уредан и образложен захтјев се доставља лицу против којег је поступак покренут, које може дати своје писано изјашњење у року од 7 дана од дана пријема захтјева.

(2) Предсједник Етичког комитета сазива сједницу Етичког комитета у року 30 дана од дана пријема уредног захтјева.

(3) Етички комитет може од подносиоца захтјева да затражи и додатна појашњења уколико је то неопходно за вођење даљег поступка.

Мишљење Етичког комитета

Члан 42.

(1) Чланови Етичког комитета на састанку расправљају о питањима која су предмет поступка и дају своје мишљење искључиво на основу навода и података из захтјева, писаног изјашњења лица против којег се води поступак и евентуалног писаног изјашњења других лица, предметне документације, приложених доказа и, по потреби, додатних појашњења.

(2) Етички комитет одлучује већином гласова укупног броја чланова.

(3) Члан Етичког комитета чији став или приједлог није уврштен у мишљење Етичког комитета има право да издвоји своје мишљење. Издвојено мишљење је саставни дио мишљења Етичког комитета.

(4) Етички комитет даје мишљење у писаном облику, у року од 60 дана од дана пријема захтјева.

(5) Уколико је у току поступка Етички комитет затражио додатна појашњења, овај рок се рачуна од дана њиховог достављања.

(6) Рокови не теку за вријеме зимског и љетњег распуста.

(7) Етички комитет своје мишљење доставља ректору Универзитета.

Садржина мишљења

Члан 43.

(1) Мишљење Етичког комитета садржи:

- 1) опис захтјева и питања о којима је Етички комитет расправљао;
- 2) наводе о повредама начела и правила Кодекса које је Етички комитет узео у разматрање;
- 3) детаљно образложен став Етичког комитета о томе да ли понашање члана академске заједнице Универзитета које је предмет захтјева представља повреду Кодекса, као и оцјену о тежини повреде;
- 4) приједлог Етичког комитета о мјери која треба да се изрекне и која може да допринесе да такве или сличне повреде Кодекса не буду поновљене;
- 5) податак о исходу гласања (да ли је мишљење донесено једногласно или не), и
- 6) друге потребне елементе.

(2) Мишљење из става 1. овог члана потписује предсједник Етичког комитета.

Одлука о захтјеву

Члан 44.

(1) Након пријема мишљења Етичког комитета, ректор Универзитета у року од 15 дана од дана пријема мишљења доноси одлуку:

- 1) одлуку којом се захтјев одбија и ослобађа лице против којег је вођен поступак, или
- 2) одлуку којом се лице, против којег је захтјев поднијет, оглашава одговорним и изриче одговарајућу мјеру за повреду Кодекса.

(2) Одлука из става 1. овог члана садржи: увод, изреку, образложење и поуку о правном лијеку.

(3) Одлука из става 1. овог члана доставља се учесницима у поступку, у року од 8 дана од дана доношења.

Правни лијекови

Члан 45.

(1) Лице против којег је покренут поступак и подносилац захтјева могу изјавити жалбу против одлуке ректора из члана 44. став 1., у року од 15 дана од дана пријема одлуке.

(2) Жалба се подноси Сенату Универзитета у Бањој Луци (у даљем тексту: Сенат).

(3) Сенат ће закључком одбацити жалбу ако утврди да је неблаговремена, недопуштена или изјављена од неовлашћеног лица.

(4) Секретаријат Универзитета је дужан да, уз жалбу, Сенату прослиједи и копију цјелокупног списка који се односи на предмет.

(5) Сенат ће у року од 60 дана од дана пријема жалбе из става 1. овог члана донијети одлуку:

- 1) којом се жалба одбија и потврђује одлука ректора из члана 44. став 1. Кодекса;
- 2) којом се жалба уважава и преиначује одлуку ректора Универзитета.

(6) Одлука из става (5) овог члана је коначна.

VI. МЈЕРЕ ЗА ПОВРЕДУ КОДЕКСА

Врсте мјера

Члан 46.

(1) Мјере за повреду Кодекса су:

- 1) опомена;
- 2) јавна опомена;
- 3) јавна осуда.

(2) Опомена се изриче учиниоцу повреде етичких начела Кодекса за кога се може очекивати да ће овакав вид писаног упозорења, без објављивања истог, довољно утицати на њега да више не врши повреде Кодекса. Опомена се уноси у евиденцију о изреченим мјерама упозорења, али не чини саставни дио досијеа наставника, сарадника, истраживача, студента или административног радника.

(3) Јавна опомена се изриче учиниоцу повреде етичких начела Кодекса за кога се може очекивати да ће јавно објављивање ове мјере довољно утицати на њега да више не врши повреде Кодекса. Јавна опомена се објављује на сједници Сената Универзитета и сједници вијећа чланице Универзитета на којој је распоређено лице којем се изриче јавна опомена, односно гдје студира.

(4) Јавна осуда изриче се учиниоцу тешке повреде етичких начела Кодекса или учиниоцу којем је раније изречена мјера опомене или јавне опомене и за кога се може очекивати да ће јавно објављивање ове мјере довољно утицати да више не врши повреде Кодекса. Јавна осуда се објављује на сједници Сената Универзитета, на сједници вијећа свих чланица Универзитета, на огласним таблама и веб-страници Универзитета.

(5) О врсти мјере из става 1. овог члана одлучује надлежни орган за доношење одлуке.

(6) Одређивање мјере која се изриче учиниоцу се врши у зависности од тежине учињене повреде, штете која је нанијета угледу Универзитета, приједлога Етичког комитета и активности које је учинилац предложио да ће предузети у сврху отклањања посљедица повреда Кодекса.

(7) Утврђена одговорност учиниоца за учињену повреду Кодекса не утиче на његову евентуалну одговорност по другим основама (дисциплинска, прекршајна или кривична).

VII. ЕВИДЕНЦИЈА О ИЗРЕЧЕНИМ МЈЕРАМА

Евиденција

Члан 47.

(1) Универзитет води евиденцију о изреченим мјерама.

(2) У евиденцију из става 1. овог члана уносе се: лични подаци учиниоца повреде Етичког кодекса, врста повреде етичких начела Кодекса, изречена мјера и датум доношења одлуке.

(3) Изречене мјере јавне опомене и јавне осуде чине саставни дио досијеа наставника, сарадника, истраживача, студента или административног радника и не могу се брисати.

(4) Изречене мјере јавне опомене и јавне осуде достављају се странкама у поступку и Етичком комитету.

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Сходна примјена Закона о општем управном поступку

Члан 48.

На питања која нису уређена овим Кодексом, сходно се примјењују одредбе Закона о општем управном поступку.

Затечени мандати чланова Етичког комитета и окончање започетих поступака

Члан 49.

(1) Мандат чланова Етичког комитета Универзитета у Бањој Луци који су изабрани према одредбама Кодекса који је важио до ступања на снагу овог Кодекса, трају до истека мандата на који су бирани.

(2) Поступци започети пред Етичким комитетом прије ступања на снагу овог Кодекса, окончаће се према прописима по којима су започети, а најкасније у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог Кодекса.

(3) Поступци који не буду окончани у року из става 2. овог члана, рјешаваће се по одредбама овог Кодекса.

Престанак важења ранијих аката

Члан 50.

Ступањем на снагу овог Кодекса престају да важе Кодекс професионалне етике Универзитета у Бањој Луци, број: 02/04-3.1144-6-1/17 од 27.04.2017. године и измјене и допуне Кодекса професионалне етике Универзитета у Бањој Луци, број: 02/04-3.2793-6/19 од 31.10.2019. године.

Ступање на снагу

Члан 51.

Овај Кодекс ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на веб страници Универзитета у Бањој Луци.

Број: 02/04-3.1907-3/22

Дана, 29.09.2022. године

**ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ СЕНАТА
РЕКТОР**

Проф. др Радослав Гајанин, с. р.